Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Nota actief openbaar
Ja

Directoraat Generaal Langdurige Zorg
Directie Zorgverzekeringen

Opgesteld door
[redacted]

Aan Minister VWS Deadline: 5 juni 2026

30/5/26

nota

Datum
20 mei 2026

Kenmerk
4388925-1098999-Z

TER BESLISSING Kamerbrief BAZ-regeling lid Ceder [redacted]

Bijlage(n)
1

1. Aanleiding

- Bij motie[1] van het lid Ceder is uitgesproken dat de bestuursrechtelijke premie die verzekerden in de regeling betalingsachterstand zorgpremie (BAZ-regeling) krijgen opgelegd, moet worden verlaagd door de opslag van 10% af te schaffen. De motie verzoekt de regering de Tweede Kamer vóór het zomerreces van 2026 te informeren over wat daarvoor nodig is.
- De motie is ingediend bij de parlementaire behandeling van de begrotingsstaten van het Ministerie van SZW 2026.

2. Geadviseerd besluit

Ik adviseer u om de bijgevoegde brief naar de Tweede Kamer te sturen.

3. Kernpunten

- Zorgverzekeraars kunnen verzekerden met een betalingsachterstand vanaf zes maanden aanmelden bij het CAK voor de BAZ-regeling. Het CAK legt een bestuursrechtelijke premie op (110% van de geraamde gemiddelde nominale premie), die wordt geïnd via broninhouding of zorgtoeslag. Verzekerden behouden hun polis, en zorgverzekeraars krijgen compensatie. Bij het aangaan van een betalingsregeling betalen verzekerden direct weer de nominale premie, en bij definitieve afmelding vervallen openstaande vorderingen bij het CAK.

- Sinds 2014 daalde het aantal verzekerden in de BAZ-regeling van 325.000 naar 195.000 door inspanningen van zorgverzekeraars en beleidsmaatregelen.

- De gedachte achter de opslag is dat verzekerden worden gemotiveerd om te voorkomen dat zij in de BAZ-regeling komen dan wel er snel weer uit te komen. Onderzoek uit 2024 in opdracht van VWS concludeert dat dat de opslag alleen motiverend kan werken als iemand voldoende leesvaardig is, genoeg inkomen heeft en niet al te veel schulden heeft. Wordt hier niet aan voldaan, dan kan de opslag juist averechts werken en leiden tot stress en verdere financiële problemen.

[1] Kamerstukken II 2025/26, 36 800 XV, nr. 80

- De kernvraag is of de (mogelijke, maar niet bewezen) preventieve werking van de opslag opweegt tegen de nadelen voor kwetsbare groepen, die vaak structurele schulden hebben. Afschaffing van de opslag lost de grondoorzaken voor het niet betalen van de premie echter niet op en kan voor verzekerden met een dure polis zelfs een financieel voordeel bieden.
- Om de 10%-opslag op de bestuursrechtelijke premie eventueel af te schaffen, is een wijziging van de Zorgverzekeringswet (Zvw) nodig. Onderdeel van deze wijziging zou moeten zijn dat de polis van verzekerden bij aanmelding bij het CAK wordt omgezet naar de goedkoopste polis, om te voorkomen dat verzekerden goedkoper uit zijn in de BAZ-regeling. Dit is ook voor Zorgverzekeraar Nederland (ZN) een voorwaarde.
- Het afschaffen van de opslag leidt tot € 7 miljoen lagere ontvangsten voor de VWS-begroting (waarvoor dekking moet zijn) en € 24 miljoen lagere ontvangsten voor het Zorgverzekeringsfonds (dit wordt verwerkt in de inkomensafhankelijke bijdrage (IAB) en de rekenpremie).
- Ook ambtshalve verzekerden[2] betalen de bestuursrechtelijke premie. Als de opslag voor mensen met een premieachterstand wordt geschrapt, zal dat logischerwijze ook voor ambtshalve verzekerden moeten gebeuren. Dit leidt tot € 1 miljoen lagere ontvangsten voor het Zorgverzekeringsfonds.
- De BAZ-regeling raakt vaak verzekerden met bredere schuldenproblematiek. Een groot deel keert na een betalingsregeling terug in de regeling, wat een 'draaideureffect' veroorzaakt. In de brief is toegelicht welk flankerend beleid daarom nodig is.

4. Toelichting

a. Financieel-economische gevolgen, arbeidsmarkteffecten en regeldrukeffecten
Het afschaffen van de opslag leidt tot € 7 miljoen lagere ontvangsten voor de VWS-begroting (waarvoor dekking moet zijn) en € 24 miljoen lagere ontvangsten voor het Zorgverzekeringsfonds (dit wordt verwerking in de IAB en rekenpremie). Daarnaast daalt automatisch ook de bestuursrechtelijke premie voor ambtshalve verzekerden, wat leidt tot € 1 miljoen lagere ontvangsten voor het Zorgverzekeringsfonds.

b. Juridische aspecten
Om de 10%-opslag op de bestuursrechtelijke premie af te schaffen, is een wijziging van artikel 18d van de Zorgverzekeringswet (Zvw) nodig. Daarnaast moet de polis van verzekerden bij aanmelding bij het CAK worden omgezet naar de goedkoopste zorgverzekering van hun zorgverzekeraar, om te voorkomen dat verzekerden goedkoper uit zijn in de BAZ-regeling. Dit vereist ook een uitzondering op artikel 7:940, vierde lid, Burgerlijk Wetboek.
Belangrijke aandachtspunten zijn, zoals het recht op voortzetting van zorg bij ongecontracteerde aanbieders en ongelijkheid door verschillen tussen goedkopere polissen van zorgverzekeraars.

[2] Dit zijn verzekeringsplichtigen die zich ondanks een aantal aanmaningen en bestuurlijke boetes niet zelf verzekeren en uiteindelijk door het CAK van een zorgverzekering worden voorzien.

c. Politieke en maatschappelijke context

MOTIE VAN HET LID CEDER[3] Voorgesteld 19 maart 2026

De Kamer, gehoord de beraadslaging,

- overwegende dat het AEF-rapport «Werking en effecten van de hogere bestuursrechtelijke premie op verzekerden met een betalingsachterstand» concludeert dat de bestuursrechtelijke premie op de wanbetalersregeling niet het effect heeft zoals beoogd;
- overwegende dat de huidige premieopslag geen effect heeft op de wanbetalers die niet willen betalen, en ondertussen wel tot ernstige problemen en schulden leidt voor wanbetalers die niet kunnen afbetalen;
- spreekt uit dat de premieopslag moet verdwijnen;
- verzoekt de regering de Kamer voor het zomerreces te informeren over wat daarvoor nodig is, en gaat over tot de orde van de dag.

5. Afstemming

Directies FEZ en WJZ
Ministerie van Financiën

6. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

[3] Kamerstukken II 2025/26, 36 800 XV, nr. 80